T091 ATĐ 3 (19) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q18-Tạp Uẩn-Luận về Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 18 309

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 18

LUAÄN VEÀ TRÍ (Phaàn 10)

Coù Sö khaùc noùi: Saéc phaùp tuy coù nhaân ñoàng loaïi, maø ôû taïi thaân naøy chöù khoâng phaûi laø thaân khaùc, töông töï laøm nhaân chöù khoâng phaûi laø khoâng töông töï. Nhö phaàn vò Yeát-la-lam cuûa thaân naøy, cuøng vôùi Yeát-la- lam cuûa thaân naøy laø nhaân ñoàng loaïi cuøng vôùi phaàn vò khaùc laøm duyeân chöù khoâng phaûi laø nhaân; cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân naøy laø nhaân ñoàng loaïi, cuøng vôùi phaàn vò khaùc laøm duyeân chöù khoâng phaûi laø nhaân. Neáu noùi nhö vaäy thì ôû trong moãi neân phaàn vò, saéc ban ñaàu khoâng coù nhaân vaø saéc sau cuoái khoâng coù quaû. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Saéc phaùp tuy coù nhaân ñoàng loaïi, maø ôû taïi thaân naøy chöù khoâng phaûi laø thaân khaùc, töông töï laøm nhaân maø cuõng khoâng töông töï, nhö phaàn vò Yeát-la-lam cuûa thaân naøy, cho ñeán phaàn vò laõo laøm nhaân ñoàng loaïi: Phaàn vò AÙt-boä-ñaøm cuûa thaân naøy cuøng vôùi phaàn vò AÙt-boä-ñaøm cuûa thaân naøy, cho ñeán phaàn vò laõo laøm nhaân ñoàng loaïi, cuøng vôùi phaàn vò Yeát-la-lam laøm duyeân chöù khoâng phaûi laø nhaân; cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân naøy cuøng vôùi phaàn vò laõo cuûa thaân naøy laøm nhaân ñoàng loaïi, cuøng vôùi caùc phaàn vò tröôùc laøm duyeân chöù khoâng phaûi laø nhaân. Neáu noùi nhö vaäy thì phaàn Yeát-la-lam laø saéc ban ñaàu khoâng coù nhaân, phaàn vò laõo laø saéc sau cuoái khoâng coù quaû. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Saéc phaùp tuy coù nhaân ñoàng loaïi ôû thaân naøy cuõng ôû thaân khaùc, maø töông töï laøm nhaân chöù khoâng phaûi laø khoâng töông töï, nhö phaàn Yeát-la-lam cuûa thaân naøy cuøng vôùi Yeát-la-lam cuûa thaân naøy vaø thaân khaùc laø nhaân ñoàng loaïi, cuøng vôùi phaàn vò khaùc laøm duyeân chöù khoâng phaûi laø nhaân; cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân naøy cuøng vôùi phaàn vò laõo cuûa thaân naøy vaø thaân khaùc laø nhaân ñoàng loaïi, cuøng vôùi phaàn vò khaùc laø duyeân chöù khoâng phaûi laø nhaân. Laïi coù ngöôøi noùi: Saéc phaùp tuy coù nhaân ñoàng loaïi, ôû taïi thaân naøy

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 18 310 cuõng ôû taïi thaân khaùc, töông töï laøm nhaân cuõng khoâng töông töï, maø cuøng

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 18 311

vôùi phaàn vò tröôùc chaúng phaûi laø nhaân ñoàng loaïi, nhö phaàn vò Yeát-la-lam cuûa thaân naøy cuøng vôùi phaàn vò Yeát-la-lam cuûa thaân naøy, cho ñeán phaàn vò laõo laø nhaân ñoàng loaïi, cuõng cuøng vôùi phaàn vò Yeát-la-lam cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân khaùc laø nhaân ñoàng loaïi; phaàn vò AÙt-boä-ñaøm cuûa thaân naøy cuøng vôùi phaàn vò AÙt-boä-ñaøm cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân naøy laø nhaân ñoàng loaïi, cuõng cuøng vôùi phaàn vò AÙt-boä-ñaøm cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân khaùc laø nhaân ñoàng loaïi, cuøng vôùi phaàn vò Yeát-la-lam laøm duyeân chöù khoâng phaûi laø nhaân; cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân naøy cuøng vôùi phaàn vò laõo cuûa thaân naøy laø nhaân ñoàng loaïi, cuõng cuøng vôùi phaàn vò laõo cuûa thaân khaùc laø nhaân ñoàng loaïi, cuøng vôùi caùc phaàn vò tröôùc laøm duyeân chöù khoâng phaûi laø nhaân. Hoaëc laïi coù ngöôøi noùi: Saéc phaùp tuy coù nhaân ñoàng loaïi, ôû thaân naøy cuõng ôû ôû thaân khaùc töông töï laøm nhaân cuõng khoâng töông töï, maø cuøng vôùi phaàn vò tröôùc cuûa thaân naøy chaúng phaûi laø nhaân, nhö phaàn vò Yeát-la-lam cuûa thaân naøy cuøng vôùi phaàn vò Yeát-la-lam cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân naøy laø nhaân ñoàng loaïi, cuõng cuøng vôùi phaàn vò Yeát-la-lam cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân khaùc laø nhaâ ñoàng loaïi; phaàn vò AÙt-boä-ñaøm cuûa thaân naøy cuøng vôùi phaàn vò AÙt-boä-ñaøm cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân naøy laø nhaân ñoàng loaïi, cuõng cuøng vôùi phaàn vò Yeát-la-lam cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân khaùc laø nhaân ñoàng loaïi cuøng vôùi phaàn vò Yeát-la-lam cuûa thaân naøy laøm duyeân chöù khoâng phaûi laø nhaân; cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân naøy cuøng vôùi phaàn vò laõo cuûa thaân naøy laø nhaân ñoàng loaïi, cuõng cuøng vôùi phaàn vò Yeát-la-lam cho ñeán phaàn vò laõo cuûa thaân khaùc laø nhaân ñoàng loaïi, cuøng vôùi phaàn vò tröôùc cuûa thaân naøy laøm duyeân chöù khoâng phaûi laø nhaân. Lôøi bình: caàn phaûi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Möôøi phaàn vò cuûa thaân khaùc, moãi neân phaàn vò ñeàu cuøng vôùi möôøi phaàn vò cuûa thaân khaùc vaø möôøi phaàn vò cuûa thaân naøy laøm nhaân ñoàng loaïi; möôøi phaàn vò cuûa thaân naøy, moãi neân phaàn vò ñeàu cuøng vôùi möôøi phaàn vò cuûa thaân naøy, vaø möôøi phaàn vò cuûa thaân khaùc laøm nhaân ñoàng loaïi. Phaùp ñaõ sinh cuûa phaàn vò sau cuøng vôùi phaùp khoâng sinh cuûa phaàn vò tröôùc cuõng laøm nhaân ñoàng loaïi. Nhö vaäy caùc saéc cuûa phaàn ngoaøi cuøng höôùng veà vôùi nhau laø nhaân ñoàng loaïi, ñuùng nhö lyù phaûi noùi nhö vaäy. Laïi nöõa, naêm uaån thieän laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân ñoàng loaïi, naêm uaån nhieãm oâ laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân ñoàng loaïi, naêm uaån voâ phuù voâ kyù cuõng laàn löôïc chuyeån tieáp laøm nhaân ñoàng loaïi, bôûi vì taùnh töông nhö nhau. Coù ngöôøi noùi: Boán uaån voâ phuù voâ kyù laøm nhaân ñoàng loaïi cho Saéc uaån voâ phuù voâ kyù, Saéc uaån voâ phuù voâ kyù khoâng coù theå laøm nhaân ñoàng loaïi cho boán uaàn voâ phuù voâ kyù, bôûi vì theá löïc yeáu keùm. Coù

ngöôøi noùi: Saéc uaån voâ phuù voâ kyù laøm nhaân ñoàng loaïi cho boán uaån voâ phuù voâ kyù, boán uaån voâ phuù voâ kyù khoâng laøm nhaân ñoàng loaïi cho Saéc uaån voâ phuù voâ kyù, bôûi vì phaùp maïnh hôn khoâng laøm nhaân cho phaùp yeáu keùm. Coù ngöôøi noùi: Boán uaån voâ phuù voâ kyù khoâng laøm nhaân ñoàng loaïi cho Saéc uaån voâ phuù voâ kyù, Saéc uaån voâ phuù voâ kyù cuõng khoâng laøm nhaân ñoàng loaïi cho boán uaån voâ phuù voâ kyù, bôûi vì theá löïc vaø coâng duïng yeáu keùm cuøng vôùi chuûng loaïi khaùc nhau, do ñoù boán uaån voâ phuù voâ kyù laàn löôïc chuyeån tieáp laøm nhaân ñoàng loaïi . Voâ phuù voâ kyù laïi coù boán loaïi: 1. Dò thuïc sinh. 2. Oai nghi loä. 3. Coâng xaûo xöù. 4. Thoâng quaû thaåm. Nhö thöù töï coù theå laøm nhaân ñoàng loaïi cho boán-ba-hai vaø neân. Coù Sö khaùc noùi: Boán loaïi naøy laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân ñoàng loaïi bôûi vì cuøng chung neân söï raøng vaø cuøng chunh neân taùnh. Lôøi bình: Söu kia khoâng neâ ñöa ra caùch noùi nhö vaäy, ñöøng baûo laø gia haïnh thieän laøm nhaân cho nhau, ví theá caùch noùi tröôùc laø hôïp lyù. Phaùp nhieãm oâ coù chín phaåm, ñoù laø Haï haï-Haï trung-Haï thöôïng, Trung haï-Trung trung -Trung thöôïng, Thöôïng haï-Thöôïng trung-Thöôïng thöôïng, chín phaåm laàn löôïc laøm nhaân ñoàng loaïi. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì theá naøo laø coù chín phaåm? Ñaùp: Bôûi vì ñoái trò maø coù chín phaåm, cho neân phaùp nhieãm oâ cuõng coù chín phaåm, nghóa laø tu ñaïo Ha haï ñoái trò phieàn naõo Thöôïng thöôïng, cho ñeán tu ñaïo Thöôïng thöôïng ñoái trò phieàn naõo Haï haï. Laïi nöõa, bôûi vì hieän haønh cho neân cuõng coù chín phaåm, nghóa laø luùc caùc phieàn naõo hieän ôû tröôùc maét, hoaëc laø phaåm Haï haï, cho ñeán hoaëc laø phaåm Thöôïng thöôïng. Caùc phaùp baát thieän cuõng do dò thuïc coù chín phaåm cho neân kieán laäp chín phaåm. Phaùp thieän coù hai loaïi: 1. Sinh ñaéc thieän. 2. Gia haïnh thieän. Sinh ñaéc thieän laøm nhaân ñoàng loaïi cho sinh ñaéc thieän, cuõng laøm nhaân ñoàng loaïi cho gia haïnh thieän. Gia haïnh thieän laøm nhaân ñoàng loaïi cho gia haïnh thieän, chöù khoâng phaûi laø sinh ñaéc thieän, bôûi vì phaùp aáy yeáu keùm. Coù ngöôøi noùi: Hai phaùp thieän naøy laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân ñoàng loaïi, bôûi vì cuøng chung neân söï raøng buoäc vaø cuøng chung neân taùnh. Lôøi bình: Ngöôøi aáy khoâng neân ñöa caùch noùi nhö vaäy, ñöøng baûo laø tu gia haïnh lui suït maø höôùng veà phaùp yeáu keùm, cho neân caùch noùi tröôùc

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 18 311

ñoái vôùi lyù laø thích hôïp. Coù ngöôøi noùi: Phaùp thieän coù ba loaïi: 1. Gia haïnh thieän. 2. Ly nhieãm thieän. 3. Sinh ñaéc thieän. Trong naøy sinh ñaéc thieän laøm nhaân ñoàng loaïi cho ba loaïi: ly nhieãm thieän laøm nhaân ñoàng loaïi cho hai loaïi, chöù khoâng coù sinh ñaéc thieän, bôûi vì phaùp aáy yeáu keùm. Gia haïnh thieän laøm nhaân ñoàng loaïi cho gia haïnh thieän, chöù khoâng phaûi laø hai phaùp coøn laïi, bôûi vì hai phaùp aáy ñeàu yeáu keùm. Phaùp sinh ñaéc thieän laïi coù chín phaåm, ñoù laø Haï haï cho ñeán Thöôïng thöôïng, chín phaåm laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân ñoàng loaïi. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì theá naøo laø coù chín phaåm?

Ñaùp: Bôûi vì hieän haønh maø coù chín phaåm. Laïi nöõa, bôûi vì dò thuïc cho neân coù chín phaåm. Ly nhieãm thieän vaø gia haïnh thieän cuõng ñeàu coù chín phaåm, ñoù laø Haï haï cho ñeán Thöôïng thöôïng. Trong naøy Haï haï laøm nhaân ñoàng loaïi cho chín phaåm, Haï trung laøm nhaân ñoàng loaïi cho taùm phaåm, cho ñeán Thöôïng thöôïng chæ laøm nhaân ñoàng loaïi cho Thöôïng thöôïng. Hai phaåm naøy chæ laøm nhaân cho phaùp baèng nhau hoaëc hôn haún chöù khoâng phaûi laø phaùp teáu keùm - Phaùp gia haïnh thieän laïi coù ba loaïi: 1. Do Vaên maø thaønh. 2. Do Tö maø thaønh. 3. Do Tu maø thaønh. Phaùp thieän do Vaên maø thaønh laøm nhaân ñoàng loaïi cho ba loaïi. Phaùp thieän do Tö maø thaønh chæ laøm nhaân ñoàng loaïi cho phaùp thieän do Tö maø thaønh, chöù khoâng phaûi laø do Vaên maø thaønh bôûi vì phaùp ñoù yeáu keùm, khoâng phaûi laø do Tu maø thaønh bôûi vì phaùp ñoù yeáu keùm, vaø bôûi vì Giôùi khaùc nhau. Phaùp thieän do Tu maø thaønh laïi coù boán loaïi, ñoù laø Noaõn- Ñaûnh- Nhaãn vaø Theá ñeä nhaát phaùp. Nhö thöù töï coù theå laøm nhaân boán ñoàng loaïi cho boán-ba-hai-neân, nghóa giaûi thích nhö tröôùc. Taâm thoâng quaû cuûa coõi Duïc coù boán loaïi, ñoù laø quaû tónh löï thöù nhaát cho ñeán quaû tónh löï thöù tö. Nhö vaäy boán loaïi nhö thöù töï coù theå laøm nhaân ñoàng loaïi cho boán-ba- hai-neân. Coù ngöôøi noùi: Boán loaïi naøy khoâng phaûi laø laøm nhaân cho nhau nhö tónh löï. Coù ngöôøi noùi: Boán loaïi naøy laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân, bôûi vì cuøng chung neân söï raøng buoäc vaø cuøng chung neân taùnh. Lôøi bình: Caùch noùi thöù nhaát laø hôïp lyù, bôûi vì cuøng chung neân phaïm vi vaø do gia haïnh sinh ra. Caùc taâm thoâng quaû nhö tónh löï thöù nhaát... neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Tónh löï thöù nhaát coù caùc thöùc thaân, coù taâm bieán hoùa laøm nhaân

cho nhau hay khoâng? Ñaùp: Caùc thöùc thaân laøm nhaân ñoàng loaïi cho taâm bieán hoùa, taâm bieán hoùa khoâng laøm nhaân ñoàng loaïi cho thöùc thaân, bôûi vì taâm aáy yeáu keùm. Döïa vaøo caùc nghóa tröôùc ñaây, caàn phaûi laøm thaønh hoûi-ñaùp. Hoûi: Coù theå coù phaùp sinh tröôùc chaúng phaûi laø nhaân ñoàng loaïi cuûa phaùp sinh sau chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø Giôùi khoâng gioáng nhau. Hoûi: Coù theå coù Giôùi gioáng nhau maø phaùp sinh tröôùc khoâng phaûi laø nhaân ñoàng loaïi cuûa phaùp sinh sau chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø Ñòa khoâng gioáng nhau. Hoûi: Coù theå coù Ñòa gioáng nhau maø phaùp sinh tröôùc khoâng phaûi laø nhaân ñoàng loaïi cuûa phaùp sinh sau chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø höõu laäu ñoái vôùi voâ laäu, voâ laäu ñoái höõu laäu. Hoûi: Coù theå coù phaùp höõu laäu sinh tröôùc maø khoâng phaûi laø nhaân ñoàng loaïi cuûa phaùp höõu laäu sinh chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø Boä khoâng gioáng nhau, hoaëc laø taùnh khoâng gioáng nhau, hoaëc laø hôn haún ñoái vôùi thua keùm; phaùp voâ laâu sinh tröôùc ñoái vôùi phaùp voâ laäu sinh sau, khoâng phaûi laø nhaân ñoàng loaïi, ñoù goïi laø hôn haún ñoái vôùi thua keùm. Hoûi: Caùc nhaân ñoàng loaïi, neáu nhö Döõ quaû(thaønh töïu quaû) thì cuõng laø Thuû quaû (daãn ñeán quaû) chaêng? Ñaùp: Neáu nhö Döõ quaû thì chaéc chaén cuõng laø Thuû quaû, neáu khoâng Thuû quaû thì laøm sao Döõ quaû? Hoaëc coù Thuû quaû maø khoâng Döõ quaû, nghóa laø caùc uaån cuoái cuøng cuûa A-la-haùn, ñaây laø noùi

toång quaùt. Neáu noùi taùch bieät thì döïa vaøo thieän - baát thieân - höõu phuù voâ kyù - voâ phuù voâ kyù, coù nhieàu loaïi boán caâu phaân bieät. Hoûi: nhaân ñoàng loaïi cuûa thieän, neáu luùc Thuû quaû thì cuõng laø Döõ quaû chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaùnh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc Thuû quaû maø chaúng phaûi laø Döõ quaû, nghóa laø luùc ñoaïn thieän caên, cuoái cuøng do rôøi boû maø ñaït ñöôïc. 2. Coù luùc Döõ quaû maø chaúng phaûi laø Thuû quaû, nghóa laø luùc noái tieáp thieän caên thì truù vaøo quaù khöù, do rôøi boû maø ñaët ñöôïc thieän. 3. Coù luùc Thuû quaû cuõng laø Döõ quaû, nghóa laø khoâng ñoaïn thieän caên ñoái vôùi nhöõng phaàn vò khaùc. 4. coù luùc khoâng Thuû quaû cuõng khoâng Döõ quaû, nghóa laø tröø nhöõng töôùng tröôùc. Hoûi: Nhaân ñoàng loaïi cuûa baát thieän, neáu luùc Thuû quaû thì cuõng laø

Döõ quaû chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc Thuû quaû maø chaúng phaûi laø Döõ quaû, nghóa laø luùc lìa duïc nhieãm, cuoái cuøng do rôøi boû maø ñaït ñöôïc. 2. Coù luùc Döõ quaû maø chaúng phaûi laø Thuû quaû, nghóa laø luùc lui suït söï lìa duïc nhieãm lieàn truù vaøo quaù khöù, do rôøi boû maø maéc phaûi baát thieän. 3. Coù luùc Thuû quaû cuõng laø Döõ quaû, nghóa laø chöa lìa duïc nhieãm ñoái vôùi nhöõng phaàn vò khaùc. 4. Coù luùc khoâng Thuû quaû cuõng khoâng Döõ quaû, nghóa laø tröø nhöõng töôùng tröôùc. Hoûi: Nhaân ñoàng loaïi cuûa höõu voâ phuù voâ kyù, neáu luùc Thuû quaû thì cuõng laø Döõ quaû chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc Thuû quaû maø chaúng phaûi laø Döõ quaû, nghóa laø luùc lìa duïc nhieãm cuûa Phi töôûng Phi Phi töôûng xöù, cuoái cuøng do rôøi boû maø ñaït ñöôïc; 2. Coù luùc Döõ quaû maø chaúng phaûi laø Thuû quaû, nghóa laø luùc lui suït söï lìa nhieãm cuûa Phi töôûng Phi Phi töôûng xöù, lieàn truù vaøo quaù khöù do rôøi boû maø coù ñöôïc höõu phuù voâ kyù. 3. Coù luùc Thuû quaû cuõng laø Döõ quaû, nghóa laø chöa lìa nhieãm cuûa phi töôûng Phi Phi töôûng xöù ñoái vôùi nhöõng phaàn vò khaùc. 4. Coù luùc khoâng Thuû quaû cuõng khoâng Döõ quaû, nghóa laø tröø nhöõng töôùng tröôùc. Hoûi: Nhaân ñoàng loaïi cuûa voâ phuù voâ kyù, neáu luùc Thuû quaû thì cuõng laø Döõ quaû chaêng? Ñaùp: Neáu luùc Döõ quaû thì chaéc chaén cuõng laø Thuû quaû. Coù luùc Thuû quaû maø chaúng phaûi laø Döõ quaû, nghóa laø caùc uaån cuoái cuøng cuûa A-la-haùn. Ñaõ döïa vaøo thaønh töïu ñeå phaân bieät veà söï sai bieät cuûa Thuû quaû vaø Döõ quaû, nay döïa vaøo hieän haønh ñeå phaân bieät veà söï sai bieät cuûa Thuû quaû vaø Döõ quaû. Laïi nöõa ñaõ döïa vaøo phaùp khoâng töông öng ñeå phaân bieät veà söï sai bieät cuûa Thuû quaû vaø Döõ quaû, nay döïa vaøo phaùp töông öng ñeå phaân bieät veà söï sai bieät cuûa Thuû quaû vaø Döõ quaû. Hoûi: Nhaân ñoàng loaïi cuûa thieän, neáu luùc Thuû quaû thì cuõng laø Döõ quaû chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc coù Thuû quaû maø khoâng phaûi laø Döõ quaû, nghóa laø taâm thieän voâ giaùn, taâm baát thieän vaø voâ kyù hieän ôû tröôùc maét. 2. Coù luùc Döõ quaû maø khoâng phaûi laø Thuû quaû, nghóa laø taâm baát

thieänvaø voâ kyù voâ giaùn, taâm thieän hieän ôû tröôùc maét, lieàn truù vaøo taâm thieän do quaù khöù maø giaùn ñoaïn. 3. Coù luùc Thuû quaû maø cuõng laø Döõ quaû, nghóa laø phaàn vò taâm thieän noái tieáp nhau khoâng giaùn ñoaïn. 4. Coù luùc khoâng Thuû quaû cuõng khoâng Döõ quaû, nghóa laø tröø nhöõng töôùng tröôùc. Hoûi: Nhaân ñoàng loaïi cuûa baát thieän, neáu luùc Thuû quaû thì cuõng laø Döõ quaû chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc Thuû quaû thì cuõng laø Döõ quaû, nghóa laø taâm baát thieän voâ giaùn, taâm thieän vaø voâ kyù hieän ôû tröôùc maét. 2. Coù luùc Döõ quaû maø khoâng phaûi laø Thuû quaû, nghóa laø taâm thieän vaø voâ kyù voâ giaùn, taâm baát thieän hieän ôû tröôùc maét, lieàn truù vaøo taâm baát thieän do quaù khöù maø giaùn ñoaïn. 3. Coù luùc Thuû quaû cuõng laø Döõ quaû, nghóa laø phaán vò taâm baát thieän noái tieáp nhau khoâng giaùn ñoaïn. 4. Coù luùc khoâng Thuû quaû cuõng khoâng Döõ quaû, nghóa laø tröø nhöõng töôùng tröôùc. Hoûi: Nhaân ñoàng loaïi cuûa höõu phuù voâ kyù, neáu luùc Thuû quaû thì cuõng laø Döõ quaû chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc Thuû quaû maø khoâng phaûi laø Döõ quaû, nghóa laø taâm höõu phuù voâ kyù voâ giaùn, taâm thieän - baát thieän vaø voâ phuù voâ kyù hieän ôû tröôùc maét. 2. Coù luùc Döõ quaû maø khoâng phaûi laø Thuû quaû, nghóa laø taâm thieän - baát thieän vaø voâ phuù voâ kyù voâ giaùn, taâm höõu phuù voâ kyù hieän ôû tröôùc maét, lieàn truù vaøo taâm höõu phuù voâ kyù do quaù khuù maø giaùn ñoaïn. 3. Coù luùc Thuû quaû cuõng laø Döõ quaû, nghóa laø phaàn taâm höõu phuù voâ kyù noái tieáp nhau khoâng giaùn ñoaïn. 4. Coù luùc khoâng Thuû quaû cuõng khoâng Döõ quaû, nghóa laø tröø nhöõng töôùng tröôùc. Hoûi: Nhaân ñoàng loaïi cuûa voâ phuù voâ kyù, neáu luùc Thuû quaû thì cuõng laø Döõ quaû chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc Thuû quaû maø khoâng phaûi laø Döõ quaû, nghóa laø taâm voâ phuù voâ kyù voâ giaùn, taâm thieän nhieãm oâ hieän ôû tröôùc maét. 2. Coù luùc Döõ quaû maø khoâng phaûi laø Thuû quaû, mghóa laø taâm thieän nhieãm oâ voâ giaùn , taâm voâ phuù voâ kyù hieän ôû tröôùc maét, lieàn truù vaøo taâm voâ phuù voâ kyù do quaù khöù maø giaùn ñoaïn.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 18 316

3. Coù luùc Thuû quaû cuõng laø Döõ quaû, nghóa laø phaàn vò taâm voâ phuù voâ kyù noái tieáp nhau khoâng giaùn ñoaïn. 4. Coù luùc khoâng Thuû quaû cuõng khoâng Döõ quaû, nghóa laø tröø nhöõng töôùng tröôùc. Ñaõ döïa vaøo töông tuïc ñeå phaân bieät veà söï sai bieät cuûa Thuû quaû vaø Döõ quaû, nay döïa vaøo saùt-na ñeå phaân bieät veà söï sai bieät cuûa Thuû quaû vaø Döõ quaû, nghóa laø sau neân saùt-na cuûa taâm, coù hai möôi saùt-na cuûa taâm voâ giaùn maø daáy khôûi, trong ñoù coù theå laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Taïm thôøi phaân bieät veà nhaân ñoàng loaïi cuûa thieän: Caâu thöù nhaát, nghóa laø luùc taâm thieän ôû saùt-na ñaàu tieân hieän ñang tröôùc maét, tröø ra taâm thieän ôû saùt-na thöù haát höôùng veà taâm thieän ôû möôøi chín saùt-na sau. Caâu thöù hai, nghóa laø luùc taâm thineä ôû möôøi chín saùt-na sau hieän ñang tröôùc maét, lieàn truù vaøo taâm thieän ñaàu tieân ôû quaù khöù. Caâu thöù ba, nghóa laø ngay luùc taâm thieän ñaàu tieân hieän ñang tröôùc maét, höôùng veà taâm thieän ôû saùt-na thöù nhaát. Caâu thöù tö, nghóa laø tröø

nhöõng töôùng tröôùc. Nhö boán caâu phaân bieät veà nhaân ñoàng loaïi cuûa thieän, nhaân ñoàng loaïi cuûa baát thieän - höõu phuù voâ kyù - voâ phuù voâ kyù, tuøy theo nhöõng söï thích hôïp maø coù boán caâu phaân bieät cuõng nhö vaäy. Hoûi: Coù theå coù ngay trong neân saùt-na, hoaëc ñöôïc nhaân ñoàng loaïi maø khoâng ñöôïc nhaân cuûa noù, hoaëc ñöôïc nhaân cuûa noù maø khoâng ñöôïc nhaân ñoàng loaïi, hoaëc ñöôïc nhaân ñoøng loaïi maø cuõng ñöôïc nhaân cuûa noù, hoaëc khoâng ñöôïc nhaân ñoàng loaïi maø cuõng khoâng ñöôïc nhaân cuûa noù chaêng? Ñaùp: Coù, nghóa laø luùc töø quaû Sa-moân phía treân lui suït tuù vaøo quaû Döï löu. Coù boán caâu phaân bieät veà ñieàu naøy: 1. Ñöôïc nhaân ñoàng loaïi maø khoâng ñöôïc nhaân cuûa noù, nghóa laø luùc baáy giôø ñaït ñöôïc Ñaïo loaïi trí ôû saùt-na thöù nhaát trong quaù khöù, maø khoâng ñaït ñöôïc nhaân cuûa noù, bôûi vì khoâng ñaït ñöôïc Kieán ñaïo. 2. Ñaït ñöôïc nhaân cuûa noù maø khoâng ñaït ñöôïc nhaân ñoàng loaïi, nghóa laø luùc baáy giôø ñaït ñöôïc quaû Döï löu thuoäc khöù, maø khoâng ñaït ñöôïc ñaïo quaû hôn haún Döï löu thuoäc quaù khöù, bôûi vì ñaïo quaû hôn haún Döï löu duøng quaû Döï löu laøm nhaân, laøm nhaân ñoàng loaïi cho quaû Sa-moân phía treân. 3. Ñaït ñöôïc nhaân ñoàng loaïi maø cuõng ñaït ñöôïc nhaân cuûa noù, nghóa laø luùc baáy giôø ñaït ñöôïc quaû Döï löu quaù khöù, tröø ra saùt-na thöù nhaát coøn laïi caùc saùt-na noái tieápvôùi quaû Döï löu. 4. Khoâng ñaït ñöôïc nhaân ñoàng loaïi maø cuõng khoâng ñaït ñöôïc nhaân cuûa noù, nghóa laø tröø nhöõng töôùng tröôùc. Hoûi: Coù theå coù trong neân saùt-na, hoaëc bieát nhaân ñoàng loaïi maø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 18 317

khoâng bieát sôû duyeân cuûa noù, hoaëc bieát sôû duyeân cuûa noù maø khoâng bieát nhaân ñoàng loaïi, hoaëc bieát nhaân ñoàng loaïi maø cuõng bieát sôû duyeân cuûa noù, hoaëc khoâng bieát nhaân ñoàng loaïi maø cuõng khoâng bieát sôû duyeân cuûa noù chaêng? Ñaùp: Coù, nghóa laø luùc trong Kieán ñaïo vôùi Ñaïo phaùp trí, coù boán caâu phaân bieät veà ñieàu naøy: 1. Bieát nhaân ñoàng loaïi maø khoâng bieát sôû duyeân cuûa noù, nghóa laø luùc baáy giôø bieát quaù khöù duyeân vôùi ba phaåm Phaùp trí cuûa Khoå - Taäp vaø Dieät. 2. Bieát sôû duyeân cuûa noù maø khoâng bieát nhaân ñoàng loaïi, nghóa laø bieát boán phaåm phaùp trí cuûa vò lai. 3. Bieát nhaân ñoàng loaïi maø cuõng bieát sôû duyeân cuûa noù, nghóa laø bieát ba phaåm Ñaïo trí - Phaùp trí - Nhaãn trí cuûa quaù khöù. 4. Khoâng bieát nhaân ñoàng loaïi maø cuõng khoâng bieát sôû duyeân cuûa noù, nghóa laø tröø nhöõng töôùng tröôùc. Hoûi: Naêng löïc cuûa nhaân ñoàng loaïi coù taêng - giaûm hay khoâng? Ñaùp: Coù, nghóa laø neáu huaân taäp laâu thì naêng löïc cuûa nhaân taêng leân, neáu khoâng huaân taäp laâu daøi hoaëc gaëp phaûi toån haïi thì naêng löïc cuûa nhaân giaûm bôùt. Vaû laïi, naêng löïc cuûa nhaân trong phaùp baát thieän taêng leân, nhö Tyø kheo Meâ-kyø-ca ñaõ töøng tu taäp tónh löï trong neân khu röøng, ngoài döôùi neân taùn caây, thì Duïc taàm (taâm sôû cuûa Duïc) hieän khôûi laøm cho taâm sinh chaùn ngaùn buoàn lo; lieàn rôøi boû nôi naøy ñeàn ngoài döôùi taùn caây khaùc Saân taàm (taâm sôû cuûa Saân) laïi khôûi leân laøm cho taâm sinh chaùn ngaùn buoàn lo; laïi rôøi boûø nôi naøy ñeán ngoài döôùi taùn caây khaùc, Haïi taàm (taâm cuûa sôû Haïi) laïi khôûi leân. Bôûi vì Tyø kheo aáy ñaõ töøng ôû taïi nôi naøy laøm vò Ñaïi

Quoác Vöông, hoaëc ôû taïi nôi naøy töï mình vui thuù vôùi naêm söï vui söôùng, thoï nhaän caùc thöù duïc laïc, nay ngoài ôû nôi ñoù lieàn khôûi leân Duïc taàm; hoaëc ôû taïi nôi naøy cheùm ñöùt tay - chaân - ñaàu - coå cuûa chuùng sinh, nay ñeán ngoài ôû nôi ñoù lieàn khôûi leân Saân taàm; hoaëc ôû taïi nôi naøy sai khieán chuùng sinh, laøm nhöõng söï vieäc khoù nhoïc, giam caàm - troùi coät - ñaùnh ñaäp, nay ñeán ngoài ôû nôi ñoù lieàn khôûi leân Haïi taàm. Toân giaû A-nan ñi vaøo thaønh khaát thöïc, coâ gaùi Ma-ñaêng-giaø troâng thaáy ñaõ sinh loøng tham ñaém, lieàn ñi theo ngaém nhìn chöù khoâng theå naøo rôøi xa ñöôïc. Coâ gaùi naøy trong naêm traêm ñôøi quaù khöù laøm vôï cuûa A-nan, cho neân nay vöøa troâng thaáy lieàn khôûi leân Duïc taàm, ñi theo khoâng rôøi xa. Nhöõng söï vieäc nhö vaäy ñeàu do naêng löïc cuûa nhaân quaù khöù taêng leân, hoaëc coù naêng löïc cuûa nhaân taêng leân do caùc phieàn naõo huaân taäp

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 18 318

trong hieän ñaïi, ñoàng loaïi vaø dò loaïi laàn löôït chuyeån tieáp sinh khôûi laãn nhau. Nhö phaùp baát thieän, phaùp thieän vaø voâ kyù neân bieát cuõng nhö vaäy. Nhö Thi-baït-la huaân taäp boá thí traûi qua ñôøi kieáp laâu xa, cho neân vöøa môùi sinh ra lieàn thöa vôùi cha meï raèng: Nay trong nhaø naøy coù tieàn baïc chaâu baùu gì, con muoán ñem giuùp cho nhöõng ngöôøi ngheøo khoå! Nhöõng söï vieäc nhö vaäy, noùi roäng ra nhö trong kinh. Hoûi: Nhaân ñoàng loaïi laáy gì laøm töï ñaùnh? Ñaùp: Taát caû phaùp höõu vi trong quaù khöù vaø hieän taïi. Ñaõ noùi veà töï ñaùnh, cho neân nay seõ noùi. Hoûi: Vì sao goïi laø nhaân ñoàng loaïi, ñoàng loaïi laø nghóa gì? Ñaùp: Nghóa veà chuûng loaïi nhö nhau laø nghóa cuûa ñoàng loaïi, nghóa veà Giôùi - Ñòa nhö nhau laø nghóa cuûa ñoàng loaïi, nghóa veà Boä loaïi nhö nhau laø nghóa cuûa ñoàng loaïi . nhaân ñoàng loaïi naøy chæ noái thoâng hai ñôøi quaù khöù vaø hieän taïi, coù quaû Ñaúng löu. Theá naøo laø nhaân bieán haønh? Cho ñeán noùi roäng ra... Hoûi: Vì sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc maø bieåu hieän chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp: Taát caû phieàn naõo ñeàu laø bieán haønh. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy, maø bieåu hieän caùc phaàn phieàn naõo coù loaïi laø bieán haønh, coù loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Naêm boä phieàn naõo ñeàu coù loaïi laø bieán haønh, coù loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy, maø bieåu hieän chæ rieâng phaàn naõo do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, coù loaïi laø bieán haønh, coù loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Taát caû phieàn naõo do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn ñeàu laø bieán haønh, taát caû phieàn naõo do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn ñeàu laø duyeân voâ laäu. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy, ñeå bieåu hieän phaàn naõo do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, coù loaïi laø bieán haønh, coù loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh; phieàn naõo do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn, coù loaïi duyeân vôùi höõu laäu, coù loaïi duyeân vôùi voâ laäu. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Neáu caùc phieàn naõo noái thoâng vôùi ba coõi thì chuùng ñeàu laø bieán haønh. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy, maø bieåu hieän caùc phieàn naõo noái thoâng vôùi ba coõi, coù loaïi laø bieán haønh, coù loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Bieán haønh coù hai loaïi, neân

laø Voâ minh, hai laø Höõu aùi. Nhö phaùi Thí Duï, hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Caên baûn cuûa duyeân khôûi goïi laø bieán haønh, Voâ minh laø caên baûn cuûa duyeân khôûi trong thôøi gian tröôùc, Höõu aùi laø caên baûn cuûa duyeân khôûi ôû thôøi gian sau naøy, cho neân ñeàu laø bieán haønh. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy, maø bieåu hieän Voâ minh coù loaïi laø bieán haønh, coù loaïi khoâng paûi laø bieán haønh, Höõu aùi thì luoân luoân khoâng phaûi laø bieán haønh. Hoaëc laïi

coù ngöôøi chaáp: Neáu caùc phieàn naõo noái thoâng caû naêm Boä thì goïi laø bieán haønh, töùc laø voâ minh vaø tham - saân - maïn. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy, maø bieåu hieän voâ minh coù loaïi laø bieán haønh, coù loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh, tham - saân vaø maïn thì luoân luoân khoâng phaûi laø bieán haønh. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Naêm phaùp laø bieán haønh, ñoù laø voâ minh - aùi - kieán - maïn vaø taâm. Nhö phaùi Phaân Bieät Luaän, voán coù baøi tuïng veà caùi chaáp cuûa hoï: Coù naêm phaùp ñeàu laø bieán haønh, coù theå phaùt sinh moïi noãi khoå, Nghóa laø voâ minh - aùi - kieán - maïn, cuøng vôùi taâm laø naêm bieán haønh. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy, maø bieåu hieän voâ minh vaø kieán coù loaïi laø bieán haønh, coù loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh, ba loaïi coøn laïi thì luoân luoân khoâng phaûi laø bieán haønh. Bôûi vì ngaên chaën caùc loaïi chaáp tröôùc sai khaùc nhö vaäy, ñeå bieåu hieän roõ raøng chaùnh lyù, cho neân soaïn ra luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø nhaân bieán haønh? Ñaùp: Tuøy mieân bieán haønh cuûa ñôøi tröôùc do kieán Khoå maø ñoaïn, laøm nhaân bieán haønh cho tuøy mieân cuûa töï giôùi ôû ñôøi sau do kieán - Taäp - Dieät - Ñaïo - Tu maø ñoaïn vaø phaùp töông öùng. Tuøy mieân bieán haønh cuûa quaù khöù do kieán Khoå maø ñoaïn, laøm nhaân bieán haønh cho tuøy mieân cuûa töï giôùi ôû vò lai vaø hieän taïi do kieán Taäp - Dieät - Ñaïo -Tu maø ñoaïn cuøng vôùi phaùp töông öùng. Tuøy mieân bieán haønh cuûa hieän taïi do kieán khoå maø ñoaïn, laøm nhaân bieán haønh cho tuøy mieân cuûa töï giôùi ôû vò lai do kieán Taäp-Dieät- Ñaïo-Tu maø ñoaïn cuøng vôùi phaùp töông öùng. Nhö do kieán Khoå maø ñoaïn, do kieán Taäp maø ñoaïn cuõng nhö vaäy, ñoù goïi laø nhaân bieán haønh. Hoûi: Trong naøy vì sao khoâng noùi ñeán quaù khöù laøm nhaân bieán haønh cho quaù khöù vaäy? Ñaùp: Bôûi vì noùi ñeán ñôøi tröôùc vaø ñôøi sau thì ñaõ noùi ñeán ñieàu aáy roài. Hoûi: Vì sao khoâng noùi ngay teân goïi cuûa quaù khöù? Ñaùp: Bôûi vì muoán bieåu hieän phaùp sau chaúng phaûi laø nhaân cuûa phaùp tröôùc. Neáu noùi quaù khöù laøm nhaân bieán haønh cho quaù khöù, thì coù leõ coù ngöôøi sinh nghi trong quaù khöù coù phaùp sau cuøng laøm nhaân cho phaùp tröôùc; neáu noùi ñôøi tröôùc laøm nhaân bieán haønh cho ñôøi sau, thì moái nghi naøy lieàn chaám döùt. Coù ngöôøi noùi: Vaên naøy muoán bieåu hieän quaù khöù coù nghóa tröôùc-sau, neáu noùi quaù khöù laøm nhaân bieán haønh cho quaù khöù, thì coù leõ coù ngöôøi sinh nghi caùc phaùp quaù khöù cuøng luùc laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân bieán haønh; neáu noùi ñôøi tröôùc laøm nhaân bieán haønh cho ñôøi sau, thì moái nghi naøy lieàn chaám döùt. Hoûi: Töï Boä ñoái vôùi töï Boä coù nhaân bieán haønh hay khoâng? Giaû söû

nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu coù thì taïi sao trong naøy khoâng noùi? Neáu khoâng coù thì taïi sao ñoái vôùi Boä khaùc laïi coù maø Boä cuûa mình khoâng coù vaäy? Ñaùp: Neân noùi laø cuõng coù. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao trong naøy khoâng coù? Ñaùp: Cuõng caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán laøøcoù yù nghóa khaùc, bôûi vì muoán thaønh laäp veà nghóa khoâng thaønh töïu. Nghóa laø ñoái vôùi Boä cuûa mình coù nhaân bieán haønh, khoâng noùi maø töï nhieân thaønh, cho neân khoâng caàn phaûi noùi ñeán; neáu ñoái vôùi Boä khaùc coù nhaân bieán haønh, thì nghóa aáy khoâng thaønh töïu, cho neân caàn phaûi noùi ñeán. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì bieåu hieän nhaân bieán haønh khoâng heà laãn taïp, nghóa laø ñoái vôùi Boä cuûa mình coù hai loaïi nhaân, ñoù laø nhaân bieán haønh vaø nhaân ñoàng loaïi, nghóa aáy taïp loaïn cho neân khoâng noùi ñeán; neáu ñoái vôùi Boä khaùc chæ coù neân nhaân, ñoù laø nhaân bieán haønh thì nghóa khoâng coù gì taïp loaïn, cho neân chæ noùi ñeán ñieàu aáy. Laïi nöõa, bôûi vì bieåu hieän moân taêng tröôûng khoâng heà laãn taïp, nghóa laø ñoái vôùi hai moân taêng tröôûng cuûa Boä mình, ñoù laø moân cuûa nhaân ñoàng loaïi vaø moân cuûa nhaân bieán haønh, nghóa aáy taïp loaïn cho neân khoâng noùi ñeán; neáu ñoái vôùi Boä khaùc thi chæ coù neân moân taêng tröôûng, ñoù laø moân cuûa nhaân bieán haønh, vì nghóa khoâng coù gì taïp loaïn, cho neân chæ noùi ñeán ñieàu aáy. Hoûi: Vì sao nhöõng ñôøi tröôùc chæ noùi ñeán tuøy mieân, nhöõng ñôøi sau thì noùi goàm caû phaùp töông öùng? Ñaùp: Nhöõng ñôøi tröôùc cuõng caàn phaûi noùi ñeán phaùp töông öùng maø khoâng noùi, thì neân bieát raèng ñieàu naøy coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, vì ngaên chaën yù cuûa Sa-moân töông töï noái tieáp nhau, hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Tuøy mieân bieán haønh chæ laøm nhaân bieán haønh cho tuøy mieân, phaùp töông öùng kia chæ laøm nhaân bieán haønh cho phaùp töông öùng vôùi tuøy mieân. Vì ngaên chaën yù aáy, ñeå bieåu hieän tuøy mieân bieán haønh laøm nhaân bieán haønh cho tuøy mieân vaø phaùp töông öùng, phaùp töông öùng kia laøm nhaân bieán haønh cho phaùp töông öùng vôùi tuøy mieân vaø tuøy mieân, cho neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy. Hoûi: tuøy mieân bieán haønh, ñoái vôùi caùc tuøy mieân cuøng coù phaùp nhö nhau, cuõng laø nhaân bieán haønh hay khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu cuõng laø nhaân bieán haønh thì taïi sao trong naøy khoâng noùi? Neáu nhö khoâng phaûi la nhaân bieán haønh, thì taïi sao ñoái vôùi phaùp töông öùng laø phaûi, maø ñoái vôùi phaùp cuøng coù nhö nhau laïi khoâng phaûi? Ñaùp: Neân noùi cuõng laø nhaân bieán haønh, bôûi vì ñeàu laøm nhaân bieán haønh cho taát caû phaùp nhieãm oâ. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao trong naøy khoâng noùi? Ñaùp: Bôûi vì phaùp töông öùng kia vaø tuøy mieân aáy cuøng chung neân

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 18 321

sôû duyeân - cuøng chung neân haønh töôùng, raát gaàn guõi vôùi nhau, cho neân noùi ñeán noù, sinh... thì khoâng nhö vaäy cho neân khoâng noùi ñeán. Töï Giôùi thì nghóa laø coõi Duïc chæ laøm nhaân bieán haønh cho coõi Duïc, coõi Saéc - Voâ saéc neân bieát cuõng nhö vaäy. Nhö noùi veà töï giôùi, töï ñòa cuõng nhö vaäy, bôûi vì söï

raøng buoäc khaùc nhau, nghóa laø tónh löï thöù nhaát chæ laøm nhaân bieán haønh cho tónh löï thöù nhaát, cho ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù neân bieát cuõng nhö vaäy. ÔÛ trong töï ñòa thì xöù khaùc nhau-boä khaùc nhau, cuõng coù theå laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân bieán haønh, bôûi vì söï raøng buoäc nhö nhau. Laïi noùi veà quaù khöù..., bôûi vì muoán bieåu hieän Theå cuûa quaù khöù vaø vò lai laø thaät coù, hieän taïi laø höõu vi. Nhö noùi veà do kieán Khoå maø ñoaïn, do kieán Taäp maø ñoaïn cuõng nhö vaäy, bôûi vì theå töông töï vôùi nhau. Hoûi: Tuøy mieân bieán haønh laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Coõi Duïc coù möôøi neân, nghóa laø do kieán Khoå maø ñoaïn naêm kieán - nghi vaø voâ minh, do kieán Taäp maø ñoaïn taø kieán - kieán thuû - nghi vaø voâ minh; Coõi Saéc vaø Voâ saéc ñeàu coù möôøi neân, neân bieát cuõng nhö vaäy. Trong naøy noùi voâ minh, nghóa laø naêm kieán töông öùng vôùi nghi vaø baát coïng voâ minh. Trong luaän Phaåm Loaïi Tuùc noùi: “Trong chín möôi taùm tuøy mieân, ba möôi ba loaïi laø bieán haønh, saùu möôi laêm loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh. ” Hoûi: Voâ minh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, coù loaïi laø bieán haønh coù loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh, taïi sao luaän aáy noùi coù ba möôi ba loaïi laø bieán haønh - saùu möôi laêm loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh? Ñaùp: Toân giaû Taây Phöông ñaõ noùi trong baûn tuïng: “Trong chín möôi taùm tuøy mieân coù hai möôi baûy loaïi laø bieán haønh, saùu möôi laêm loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh, saùu loaïi caàn phaûi phaân bieät, ñoù laø voâ minh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, coù loaïi laø bieán haønh, coù loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh. Theá naøo laø bieán haønh? Nghóa laø do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, khoâng phaûi laø tuøy mieân bieán haønh khoâng töông öùng vôùi voâ minh. Theá naøo laø khoâng phaûi bieán haønh? Nghóa laø do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, khoâng phaûi laø tuøy mieân bieán haønh töông öùng vôùi voâ minh. ” Nhö vaäy ñaõ noùi veà bieán haønh ñoái vôùi nghóa laø thích hôïp. Neáu noùi nhö vaäy: Theá naøo laø bieán haønh? Nghóa laø tuøy mieân bieán haønh do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, töông öùng vôùi voâ minh, thì seõ khoâng thaâu nhieáp baát coïng voâ minh. Vì vaäy, Toân giaû kia noùi ñoái vôùi nghóa laø thích hôïp. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao caùc Sö ôû nöôùc Ca-thaáp-di-la khoâng ñöa ra tuïng naøy? Ñaùp: cuõng caàn phaûi ñöa ra tuïng naøy, nhöng maø khoâng nhö vaäy laø coù yù nghóa khaùc, bôûi vì tuøy mieân kia phaàn nhieàu laø bieán haønh. Nghóa laø

do kieán Khoå maø ñoaïn coù möôøi loaïi voâ minh, trong ñoù baûy loaïi laø bieán haønh töùc laø naêm kieán töông öng vôùi nghi vaø baát coïng voâ minh, ba loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh töùc laø tham-saân-maïn töông öng vôùi voâ minh; do kieán Taäp maø ñoaïn coù baûy loaïi voâ minh, trong ñoù boán loaïi laø bieán haønh töùc la hai kieán töông öng vôùi nghi vaø baát coïng voâ minh, ba loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh töùc laø tham - saân - maïn töông öng vôùi voâ minh. Vaû laïi, baøi tuïng cuûa nöôùc naøy noùi ba ba loaïi laø bieán haønh, saùu möôi laêm loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh, thì voâ minh ñeàu noùi laø baát coïng voâ minh, bôûi vì bieán haønh hay khoâng phaûi laø bieán haønh ñeàu do töï löïc daáy khôûi. Tuøy mieân töông öng vôùi voâ minh coù taùm möôi ba loaïi, nghóa laø hai möôi baûy bieán

haønh vaø naêm möôi saùu khoâng phaûi laø bieán haønh. Tuøy mieân töông öng vôùi voâ minh tuøy theo tha löïc, bôûi vì hieän ôû tröôùc maét cho neân noùi laø töông öng, töùc laø cuõng noùi veà taùnh cuûa noù khoâng nhaát ñònh, cho neân khoâng noùi rieâng bieät veà noù. Ñaõ noùi veà töï taùnh, cho neân nay seõ noùi. Hoûi: Vì sao goïi laø tuøy mieân bieán haønh, bieán haønh laø nghóa theá naøo? Ñaùp: Nghóa veà taát caû caùc duyeân laø nghóa cuûa bieán haønh, nghóa veà duyeân vaøo naêng löïc duy trì laø nghóa cuûa bieán haønh. Duyeân vaøo naêng löïc duy trì laø bôùi vì coù theå duyeân vôùi nhieàu loaïi. Laïi nöõa, taát caû voán coù, taát caû daáy khôûi taát caû, cho neân goïi laø bieán haønh. Taát caû thöù nhaát, nghóa laø töø voâ thæ ñeán nay sinh khoûi ñaày ñuû chín phaåm; taát caû thöù hai, nghóa laø töø voâ thæ ñeán nay taát caû höõu tình khoâng coù gì khoâng sinh khoûi; taát caû thöù ba, nghóa laø töø voâ thæ ñeán nay duyeân phaép nôi maø sinh khoûi taát caû moïi phaùp höõu laäu. Trong luaän Thi Thieát noùi nhö vaäy: “Khoâng dò sinh naøo töø ñôøi kieáp laâu xa ñeán nay, ñoái vôùi phaùp höõu laäu maø khoâng chaáp laøm ngaõ, hoaëc chaáp ngaõ sôû, hoaëc chaáp ñoaïn - thöôøng, hoaëc baøi baùt laø khoâng coù, hoaëc chaáp laø thanh tònh - giaûi thoaùt - xuaát ly, hoaëc chaáp laø toân quyù - hôn haún - baäc nhaát, hoaëc khôûi leân nghi ngôø do döï, hoaëc khôûi leân ngu si toái taêm khoâng bieát gì. Vì vaäy, taát caû voán coù - taát caû daáy khôûi taát caû, cho neân goïi laø bieán haønh. Laïi nöõa, neáu nhö luùc phaùp hieän ôû tröôùc maét trong khoaûng neân saùt-na, coù theå duyeân vôùi naêm Boä laøm nhaân cuûa naêm Boä, khieán cho phaùp cuûa naêm Boä ngu daïi ñoái vôùi sôû duyeân, thì goïi laø bieán haønh”. Hoûi: Tuøy mieân bieán haønh laøm sao khieán cho phaùp duyeân voâ laäu kia ngu daïi ñoái vôùi sôû duyeân? Ñaùp: Neáu chaáp ngaõ... laø phaùp voán nhö vaäy thì baøi baùng, ngaõ dieät maát phaùp ñoái trò tröôùc laø ôû trong söï ngu daïi, sau ñoù ñoái vôùi söï vieäc aáy baøi baùc laø khoâng coù. Laïi nöõa, neáu nhö luùc phaùp hieän ôû tröôùc maét trong

khoaûng neân saùt-na, coù theå duyeân vôùi naêm Boä laøm nhaân cuûa naêm Boä, ñoái vôùi phaùp cuûa naêm Boä thaûy ñeàu tuøy taêng, thì goïi laø bieán haønh. Hoûi: Tuøy mieân bieán haønh töông öng vôùi phaùp vôùi caâu höõu (cuøng coù), cuõng laø nhaân bieán haønh hay khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu cuõng laø nhaân bieán haønh thì taïi sao chæ noùi ba möôi ba loaïi laø bieán haønh? Neáu khoâng phaûi laø nhaân bieán haønh thì taïi sao töông öng vôùi phaùp caâu höõu, coù loaïi laø nhaân bieán haønh, coù loaïi khoâng phaûi laø nhaân bieán haønh? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Tuøy mieân aáy khoâng phaûi laø nhaân bieán haønh. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao töông öng vôùi phaùp caâu höõu, coù loaïi laø nhaân bieán haønh, coù loaïi khoâng phaûi laø nhaân bieán haønh? Ñaùp: Nhö töông öng vôùi phaùp caâu höõu, coù loaïi la tuøy mieân, coù loaïi khoâng phaûi laø tuøy mieân; nhö vaäy töông öng vôùi phaùp caâu höõu, coù loaïi laø nhaân bieán haønh, coù loaïi khoâng phaûi laø nhaân bieán haønh, naøo coù sai laàm gì? Lôøi bình: Caàn phaûi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Tuøy mieân aáy cuõng laø nhaân bieán haønh, bôûi vì nghiaõ cuûa nhaân noái thoâng vôùi nhau, bôûi vì töông öng vôùi caâu höõu cuøng chung

neân quaû. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao chæ noùi ba möôi ba loaïi laø bieán haønh? Ñaùp: Bôûi vì luaän aáy chæ muoán phaân bieät trong chín möôi taùm tuøy mieân, coù maáy loaïi laø bieán haønh, aáy loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh, chöù khoâng noùi toång quaùt laø nghóa cuûa nhaân bieán haønh, cho neân khoâng traùi ngöôïc nhau. Laïi nöõa, tuøy mieân - bieán haønh coù ñuû ba ñieàu kieän cho neân goïi laø bieán haønh: 1- Tuøy taêng khaép nôi ñoái vôùi phaùp cuûa naêm Boä; 2- Coù theå duyeân khaép nôi ñoái vôùi phaùp cuûa naêm Boä; 3- Laøm nhaân khaép nôi ñoái vôùi phaùp cuûa naêm Boä. Vì vaäy chæ noùi ñeán noù. Phaùp töông öng kia chæ coù hai ñieàu kieän, tröø ra tuøy taêng khaép nôi; phaùp caâu höõu kia chæ coù neân dieàu kieän, ñoù laø laøm nhaân khaép nôi, cho neân khoâng noùi ñeán coù. Hoûi: Tuøy mieân– bieán haønh... ñaït ñöôïc cuõng laø nhaân bieán haønh hay khoâng? Ñaùp: Toân hoa giaû Taêng-giaø - phieät - toâ giaûi thích raèng: “Neáu bieán haønh ñaït ñöôïc khoâng phaûi laø bieán haønh, thì khoâng phaûi laø bieán haønh ñaït ñöôïc thuaän theo theo laø bieán haønh, cho neân bieán haønh ñaït ñöôïc cuõng laø nhaân bieán haønh. Lôøi chaát vaán aáy khoâng hôïp lyù, nhö saéc ñaït ñöôïc ñaõ khoâng phaûi laø saéc, khoâng phaûi laø saéc ñaït döôïc thì leõ naøo laø saéc? Vì vaäy, bieán haønh ñaït ñöôïc khoâng phaûi laø nhaân bieán haønh, ñoái vôùi lyù laø thích hôïp”. Hoûi: Vì sao caùc töôùng cuûa bieán haønh nhö sinh... laø nhaân bieán haønh,

maø töôùng ñaït ñöôïc aáy khoâng phaûi laø bieán haønh? Ñaùp: Bôûi vì caùc töôùng nhö sinh... cuøng chung neân quaû vôùi phaùp bieán haønh, thöôøng tuøy theo nhau khoâng taùch rôøi nhau, khoâng coù tröôùc - sau maø raát gaàn guõi, cuõng laø nhaân bieán haønh ñaït ñöôïc; khoâng cuøng chung neân quaû vôùi bieán haønh, khoâng luoân luoân tuøy theo nhau cuõng khoâng phaûi laø khoâng taùch rôøi nhau, hoaëc laø tröôùc-hoaëc laø sau khoâng phaûi laø raát gaàn guõi, nhö voõ caây ñoái vôùi caây, cho neân töôùng ñaït ñöôïc aáy khoâng phaûi laø nhaân bieán haønh. Hoûi: Vì sao chæ ñoái vôùi phaùp do kieán Khoå-Taäp maø ñoaïn, thieát laäp coù tuøy mieân bieán haønh, chöù khoâng phaûi laø ñoái vôùi phaùp do kieán Dieät- Ñaïo maø ñoaïn? Ñaùp: Luaän sö veà A-tyø-ñaït-ma tröôùc kia noùi raèng: Bôûi vì ñaây laø toång loaïi cuûa noù, nghóa laø caùc phaùp do kieán Khoå-Taäp maø ñoaïn, laø nhaø cöûa-nôi sinh ra-toäc taùnh caên baûn cuûa tuøy mieân bieán haønh, chöù khoâng phaûi laø caùc phaùp do kieán Dieät-Ñaïo maø ñoaïn. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì tuøy mieân trong naøy raát kieân coá, nghóa laø tuøy mieân do kieán Khoå-Taäp maø ñoaïn, ñeàu chung neân yù-chung neân vieäc laøm, cho neân raát kieân coá, bôûi vì kieân coá cho neân töø trong ñoù coù theå thieát laäp tuøy mieân bieán haønh, phaùp do kieán Dieät-Ñaïo maø ñoaïn, khoâng cuøng chung neân yù, söï nghieäp ñeàu khaùc nhau cho neân raát yeáu keùm, bôûi vì yeáu keùm cho neân töø trong ñoù khoâng thieát laäp tuøy mieân bieán haønh. Nhö ngöôøi trong thaønh aáp, neáu cuøng chung neân yù - cuøng chung neân söï nghieäp, thì chuû cuûa thaønh aáp vaø nhöõng keû oaùn ñöch khaùc khoâng coù theå laøm cho khuaát phuïc ñöôïc; neáu nhöõng ngöôøi aáy khoâng cuøng chung neân yù - söï nghieäp ñeàu khaùc nhau, thì hoï seõ bò laøm cho khuaát phuïc; ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì Ngaõ kieán ñaõ tieáp nhaän duy trì trong

naøy, nghóa laø ôû taïi nôi naøy neáu coù Ngaõ kieán, thì phaùp höõu laäu noái tieáp nhau taêng leân manh meõ coù theå thieát laäp bieán haønh, phaùp do kieán Taäp maø ñoaïn tuy khoâng coù Ngaõ kieán maø coù nuoâi lôùn, caùc phaùp Ngaõ kieán coù ñieàu kieän nhö vaäy chöù khoâng phaûi laø ôû trong phaùp do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì duyeân khaép nôi vôùi quan heä nhaân quaû höõu laäu, nghóa laø tuøy mieân do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, ñeàu coù theå duyeân khaép nôi vôùi nhaân quaû höõu laäu, cho neân thieát laäp bieán haønh, nhöõn tuøy mieân khaùc thì khoâng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì tuøy mieân naøy nhaát ñònh taêng tröôûng ñoái vôùi sôû duyeân, nghóa laø tuøy mieân do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn ñeàu duyeân vôùi höõu laäu, heã duyeân vôùi höõu laäu laø daàn daàn taêng tröôûng, nhö ngöôøi nhìn maët traêng thì nhaõn caên theâm ít lôïi; neáu tuøy mieân do kieán Dieät - Dieät - Ñaïo maø ñoaïn, hoaëc duyeân vôùi höõu laäu - hoaëc duyeân vôùi voâ laäu, duyeân vôùi voâ laäu thì heã coù sôû duyeân laø daàn daàn

toån giaûm, nhö ngöôøi nhìn maët trôùi thì nhaõn caên bò suùt giaûm; bôûi vì khoâng nhaát ñònh cho neân ôû ñaây khoâng thieát laäp tuøy mieân bieán haønh. Coù ngöôøi noùi: ÔÛ ñaây coù hai loaïi quan heä cuûa tuøy mieân, nghóa laø tuøy mieân do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn ñeàu do hai moân laøm quan heä cuûa tuøy mieân: 1. Do sôû duyeân. 2. Do töông öng. Tuøy mieân do kieán Dieät vaø kieán Ñaïo maø ñoaïn, hoaëc laø do hai moân quan heä cuûa tuøy mieân, hoaëc chæ laø töông öng, bôûi vì khoâng quyeát ñònh, cho neân khoâng coù theå kieán laäp tuøy mieân bieán haønh. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy quyeát ñònh an laäp ñaày ñuû hai quan heä, cho neân nghóa nhö tröôùc ñaõ noùi. Coù ngöôøi noùi: boán Boä ñeàu coù hai loaïi Ñaïo, nghóa laø trong Boä do kieán Khoå - Taäp maø ñoaïn, coù loaïi laø bieán haønh, coù loaïi khoâng phaûi laø bieán haønh; ôû trong Boä do kieán Dieât - Ñaïo maø ñoaïn, coù loaïi duyeân höõu laäu, coù loaïi duyeân voâ laäu, cho neân khoâng caàn phaûi vaën hoûi. Coù ngöôøi noùi: Taát caû tuøy mieân rôi vaøo hai loaïi naøy, nghóa laø taát caû caùc tuøy mieân ñeàu thuoäc veà Khoå - Taäp ñeá thaâu nhieáp, cho neân chæ rieâng hai Ñeá naøycoù tuøy mieân bieán haønh. Coù ngöôøi noùi: Neáu thaáy Khoå - Taäp laø nhaân cuûa quaû höõu laäu, thì caùc phaùp caên baûn yeáu keùm do kieân Dieät - Ñaïo maø ñoaïn, cho neân ôû ñoù khoâng thieát laäp tuøy mieân bieán haønh. Coù ngöôøi noùi: Khoâng caàn phaûi vaën hoûi, nghóa laø tuøy mieân bieán haønh chaéc chaén coù theå duyeân vôùi khaép nôi, chöù khoâng phaûi laø coù duyeân vôùi khaép nôi trong phaùp do kieán Dieät - Ñaïo maø ñoaïn. Hoûi: Vì sao tham-saân-maïn do kieán Khoå-Taäp maø ñoaïn laïi khoâng phaûi laø bieán haønh? Ñaùp: Bôûi vì chuùng ñeàu khoâng coù töôùng cuûa bieán haønh. Nghóa laø bieán haønh thì coù theå duyeân vôùi taát caû, nhöng ba loaïi aáy thì khoâng nhö vaäy. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì töï töôùng cuûa ba loaïi naøy do phieàn naõo thaâu nhieáp, nghóa laø caàn phaûi thuoäc veà coïng töôùng do phieàn naõo thaâu nhieáp thì coù theå thieát laäp bieán haønh. Theá naøo laø ba loaïi naøyñeàu laø töï töôùng do phieàn naõo thaâu nhieáp? Nghóa laø daáy khôûi loøng tham thì hoaëc laø ôû thaân kia chöù khoâng ôû thaân naøy,

hoaëc laø ôû thaân naøy chöù khoâng ôû thaân kia, ñoái vôùi caùc phaàn thaân cuõng daáy khôûi khaùc nhau, saân - maïn cuõng nhö vaäy, cho neân ñeàu laø töï töôùng. Höõu thaân kieán... trong neân saùt-na bao goàm taát caû sinh... cuûa neân coõi - neân neõo, hoaëc chaáp laø Ngaõ, hoaëc chaáp laø Ngaõ sôû, hoaëc laø cho ñeán ngu si toái taêm khoâng bieát gì, cho neân ñeàu laø coïng töôùng. Coù ngöôøi noùi: Bôûi vì khoù coù theå buøng phaùt maïnh meõ, nghóa laø traïng thaùi tham–saân khoù coù theå buøng phaùt maïnh meõ, maø caàn phaûi döïa vaøo vôï con- taøi saûn-keû thuø heøn haï, thì môùi buøng phaùt maïnh meõ; tuøy mieân bieán haønh

coù theå deã daøng buøng phaùt maïnh meõ, bôûi vì tuøy yù vaän duïng noái tieáp nhau nhö doøng soâng chaûy xieát. Coù ngöôøi noùi: Kieán - nghi - voâ minh coù theå duyeân vôùi boán Ñeá, töø trong ñoù coù theå thieát laäp tuøy mieân bieán haønh, tham - saân - maïn thì caû ba loaïi khoâng coù ñieàu kieän nhö vaäy, cho neân khoâng thieát laäp tuøy mieân bieán haønh. Hoûi: Vì sao tham - saân - maïn do kieân Dieät - Ñaïo maø ñoaïn, kieán thuû - giôùi caám thuû khoâng phaûi laø duyeân voâ laäu? Ñaùp: Khoâng caàn phaûi vaën hoûi, bôûi vì duyeân voâ laäu khoâng coù töôùng oaùn thuø laøm haïi, vì taùnh nhu hoøa, vì hôn haún, vì thanh tònh. Vì vaäy, tham-saân... khoâng phaûi laø duyeân voâ laäu. Coõi Duïc coù möôøi neân loaïi tuøy mieân bieán haønh, chín loaïi duyeân noái thoâng vôùi coõi khaùc, hai loaïi chæ duyeân vôùi töï giôùi (coõi cuûa mình), ñoù laø Höõu thaân kieán vaø Bieân chaáp kieán. Hoûi: Vì sao hai kieán naøy khoâng duyeân vôùi coõi khaùc? Ñaùp: Bôûi vì naêng löïc cuûa caûnh sôû duyeân chæ coù nhö vaäy. Laïi nöõa, bôûi vì hai kieán naøy chæ chuyeån bieán ñoái vôùi phaùp thoâ, nghóa laø hai kieán naøy chæ ñoái vôùi vaät bieåu hieän thoâ thieån, hieän thaáy roõ caùc uaån maø chaáp Ngaõ vaø Ngaõ sôû, maø cho laø Ñoaïn-Thöôøng. Neáu sinh ôû coõi Duïc thì ñoái vôùi caùc uaån vi teá cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, khoâng coù theå troâng thaáy roõ raøng, cho neân khoâng chaáp laøm Ngaõ vaø Ngaõ sôû... Hoûi: Neáu nhö vaäy thì sinh ôû coõi Saéc troâng thaáy roõ raøng caùc uaån bieåu hieän thoâ thieån cuûa coõi Duïc, vì sao khoâng chaáp laøm Ngaõ vaø Ngaõ sôû...? Ñaùp: Bôûi vì ñaõ lìa nhieãm, nghóa laø sinh ôû coõi Saéc, ñoái vôùi uaån cuûa coõi Duïc ñaõ ñöôïc lìa nhieãm, tuy troâng thaáy roõ raøng maø khoâng chaáp laøm Ngaõ vaø Ngaõ sôû... laïi nöõa, bôûi vì phieàn naõo cuûa ñòa treân khoâng duyeân vôùi ñòa döôùi. Hoûi: Nhôø vaøo luaän maø phaùt sinh luaän, vì sao phieàn naõo cuûa ñòa treân khoâng duyeân vôùi ñòa döôùi? Ñaùp: Bôûi vì ñaõ lìa nhieãm cuûa nôi aáy, nghóa laø caàn phaûi lìa nhieãm cuûa ñòa döôùi roài, môùi daáy khôûi phieàn naõo cuûa ñòa treân hieän roõ tröôùc maét, ñoái vôùi phaùp cuûa ñòa döôùi ñaõ lìa nhieãm roài, phieàn naõo cuûa ñòa treân leõ naøo laïi duyeân vaøo ñoù? Hoûi: Laøm theá naøo bieát ñöôïc laø caàn phaûi lìa nhieãm cuûa ñòa döôùi, thì phieàn naõo cuûa ñòa treân môùi coù theå hieäm roõ tröôùc maét? Ñaùp: Nhö luaän Thi Thieát noùi: “Coù saùu loaïi phi luaät nghi, nghóa laø heä thuoäc ba coõi ñeàu coù hai loaïi: 1. Töông öng.

2. Khoâng töông öng. Luùc phi luaät nghi töông öng vôùi coõi Duïc hieän roõ tröôùc maét, thì saùu loaïi phi luaät nghi thaønh töïu, boán loaïi phi luaät nghi cuõng hieän roõ tröôùc maét, nghóa laø hai laïi cuûa coõi Duïc, coõi Saéc - Voâ saéc ñeàu laø khoâng töông öng. Luùc phi luaät nghi töông öng vôùi coõi Saéc hieän roõ tröôùc maét, thì boán loaïi phi luaät nghi thaønh töïu, ba loaïi phi luaät nghi cuõng hieän roõ tröôùc maét, nghóa laø hai loaïi cuûa coõi Saéc vaø khoâng töông öng cuûa coõi Voâ saéc. Luùc phi luaät nghi töông öng vôùi coõi Voâ saéc hieän roõ tröôùc maét, thì hai loaïi phi luaät nghi thaønh töïu, cuõng hieän roõ tröôùc maét, nghóa laø hai loaïi cuûa coõi Voâ saéc. ” Trong naøy phaùp nhieãm goïi laø phi luaät nghi. Vì vaäy cho neân bieát caàn phaûi lìa nhieãm cuûa ñòa döôùi thì phieàn naõo cuûa ñòa treân môùi hieän roõ tröôùc maét. Hoûi: Vì sao phieàn naõo cuûa coõi Duïc coù theå duyeân vôùi coõi Saéc vaø Voâ saéc, maø phieàn naõo cuûa hai coõi kia khoâng theå coù duyeân vôùi coõi Duïc? Ñaùp: Coõi Duïc laø coõi khoâng nhaát ñònh, khoâng phaûi laø phaïm vi cuûa tu, khoâng phaûi laø phaïm vi cuûa lìa nhieãm, khoâng coù theå nhieáp vaø ñieàu phuïc tuøy mieân cuûa töï giôùi, cho neân caàn phaûi vöôït qua maø duyeân vôùi coõi Saéc vaø Voâ saéc; coõi Saéc vaø Voâ saéc laø coõi nhaát ñònh, laø phaïm vi cuûa tu, laø phaïm vi cuûa lìa nhieãm, coù naêng löïc deã daøng thaâu nhieáp vaø ñieàu phuïc tuøy mieân cuûa töï giôùi, cho neân hai coõi aáy khoâng theå naøo vöôït qua maø duyeân vôùi ñòa döôùi. Nhö ngöôøi khoâng coù naêng löïc thaâu nhieáp vaø ñieàu phuïc theâ thieáp, thì theâ thieáp ñöôïc dòp cuøng vôùi ngöôøi khaùc laøm ñieàu phi phaùp, neáu kheùo leùo thaâu nhieáp vaø ñieàu phuïc thì thaäm chí khoâng coù theå ñöa maét lieác nhìn, huoáng laø laøm ñieàu phi phaùp hay sao? ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, ngöôøi sinh ôû coõi Duïc ñoái vôùi caùc uaån cuûa hai coõi treân, hoï coøn döï laø coù phaûi laø khoå hay khoâng phaûi laø khoå? Coù phaûi laø taäp hay khoâng phaûi laø taäp? Laø baät nhaát hay khoâng phaûi laø baät nhaát? Laø thanh tònh hay khoâng phaûi laø thanh tònh? Bôûi vì khoâng hieåu roõ raøng cho neân phieàn naõo cuûa coõi Duïc caàn phaûi duyeân vôùi coõi treân. Neáu sinh ôû coõi treân thì ñoái vôùi caùc uaån cuûa coõi döôùi ñaõ troâng thaáy roõ raøng, cho neân khoâng coù gì do döï, vì vaäy phieàn naõo cuûa coõi treân khoâng duyeân vôùi coõi döôùi. Laïi nöõa, neáu phieàn naõo cuûa coõi Saéc vaø coõi Voâ saéc duyeân vôùi coõi Duïc thì caàn phaûi laø tuùy taêng. Neáu nhö tuøy taêng thì coõi seõ taïp loaïn, cho neân phieàn naõo cuûa hai coõi aáy khoâng duyeân vôùi coõi Duïc. Hoûi: Nhö phieàn naõo cuûa coõi Duïc tuy duyeân vôùi coõi treân ma khoâng tuøy taêng, phieàn naõo cuûa coõi treân vì sao khoâng nhö vaäy? Ñaùp: Uaån cuûa coûi treân maïnh hôn, cho neân phieàn naõo cuûa coõi Duïc tuy duyeân vaøo ñoù maø daáy khôûi nhöng khoâng tuøy taêng ; uaån cuûa coõi Duïc

keùm hôn, cho neân phieàn naõo cuûa coõi treân, neáu duyeân vaøo ñaây maø daáy khôûi thì seõ tuøy taêng. Nhö ngöôøi thaáp keùm ñoái vôùi ngöôøi cao quyù, tuy coù theå troâng thaáy roõ raøng maø khoâng coù theå laøm toån haïi; neáu ngöôøi cao quyù gaëp ngöôøi thaáp keùm thì coù theå laøm cho toån haïi. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy. Coõi saéc cuõng coù möôøi neân loaïi tuøy mieân bieán haønh, chín loaïi duyeân noái thoâng vôùi coõi khaùc, hai loaïi chæ duyeân vôùi coõi cuûa mình. Coõi Voâ saéc

cuõng coù möôøi neân loaïi tuøy mieân bieán haønh, nhöng ñeàu laø duyeân vôùi coõi cuûa mình chöù khoâng duyeân vôùi coõi khaùc, bôûi vì khoâng coù coõi treân maøcuõng khoâng duyeân vôùi coõi döôùi. Coù ngöôøi noùi: Cuõng coù duyeân vôùi coõi khaùc, ngöng maø coù theå duyeân vôùi ñònh chöù khoâng phaûi laø hieän khoûi ñònh. Lôøi bình: Ngöôøi aáy khoâng neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy, ñaõ khoâng coùcoõi treân thì coù duyeân vaøo, thì laøm theá naøo coù theå coù duyeân vôùi ñònh? Vì vaäy noùi khoâng coù thì ñoái vôùi lyù laø thích hôïp. Tónh löï thöù nhaát cho ñeán Voâ sôû höõu xöù ñeàu coù möôøi neân loaïi tuøy mieân bieán haønh, chín loaïi duyeân noái thoâng vôùi ñòa khaùc, hai loaïi chæ duyeân vôùi ñòa cuûa mình. Phi töôûng Phi Phi töôûng xöù cuõng coù möôøi neân loaïi tuøy mieân bieán haønh, nhöng ñeàu laø duyeân vôùi ñòa cua mình, bôûi vì khoâng coù ñòa treân maø cuõng khoâng duyeân vôùi ñòa döôùi. Coù ngöôøi noùi: Cuõng coù duyeân vôùi ñòa khaùc, nhöng maø coù theå duyeân vôùi ñònh chöù khoâng phaûi laø hieän khôûi ñònh. Lôøi bình: Ngöôøi aáy khoâng neân ñöa caùch noi nhö vaäy, ñaõ khoâng coù ñòa treân coù theå duyeân vaøo, thì laøm sao coù theå coù duyeân vôùi ñònh? Vì vaäy noùi khoâng coù thì ñoái vôùi lyù laø thích hôïp.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.